

## Lausunto valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta (Liikenne 12 -suunnitelmaluonnos vuosille 2026-2037)

KH 17.02.2025 § 31

76/08.00.00/2025

|               |                                                                                                                    |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Valmistelija  | Kaupunkikehityspäällikkö Timo Määttä p. 0400763995<br>timo.maatta(at)keuruu.fi                                     |
| Päätös        | Hyväksyttiin.                                                                                                      |
| Esittelijä    | Kaupunginjohtaja                                                                                                   |
| Päätösehdotus | Kaupunginhallitus päättää, että Keuruun kaupunki antaa Liikenne 12 -suunnitelmasta selostuksessa olevan lausunnon. |

### Selostus

[Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman](#) tarkoituksena on lisätä liikennepolitiikan pitkäjänteisyyttä. Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään liikennejärjestelmän nykytilaa ja toimintaympäristöä koskeva analyysi, visio liikennejärjestelmän kehittämisestä vuoteen 2050 asti ja liikennejärjestelmäsuunnitelmaa koskevat tavoitteet. Suunnitelma sisältää 12-vuotisen toimenpideohjelman, joka sisältää valtion ja kuntien toimenpiteitä sekä liikennejärjestelmää koskevan valtion rahoitusohjelman.

[Liikenne 12 -suunnitelma](#) on 12-vuotinen strateginen dokumentti, jossa käsitellään koko Suomen liikennejärjestelmää valtakunnallisella tasolla kaikissa väylämuodoissa. Suunnitelmassa tarkastellaan mm. verkkoja, liikenteen palveluita sekä liikenteen tietonäkökulmia. Suunnitelmassa tarkastellaan niin matkustaja- kuin tavaraliikennettäkin.

Suunnitelma laaditaan neljän vuoden välein, aina 12 vuodeksi kerrallaan. Suunnitelmasta vuosille 2026-2037 päätetään keväällä 2025.

### Keuruun kaupungin lausunto:

#### Vastaako strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?

Suunnitelman toimeenpanoa ohjaavissa aluekohtaisissa painotuksissa korostetaan hyvin poikittaisliikenteen tarpeita huoltovarmuuden osalta sekä matkaketjujen hyödyntämistä kestävä liikenteen edistämiseksi.

Strategisissa linjauksissa kestävä liikkumisen korostaminen pitää laajentaa kaupunkiseutujen ulkopuolelle mm. maakuntakeskusten saavutettavuuteen raideliikenteen keinoin. Suomalaiset eivät lisäännä, joten kaupunkiseutujen tehokkaan kasvun tavoitteita tulee muuttaa hitaan kasvun tavoitteiksi ja hyödyntää paremmin ja kestävämminkin olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta.

Seutukaupunkitasoisilla keskuksilla on tärkeä merkitys Suomen elinvoiman tuottajana ja laadukkaan asuinympäristön tarjoajana. Huoltovarmuus ja kriisinkestävyys myös tukevat sitä, että yhdyskuntarakenne on verkkomaisesti toimiva, eikä ole liikaa keskittynyt muutamaa pisteeseen.

Maaseutumaisilla alueilla on myös taajamien ja kaupunkien lisäksi liikenteellisiä kehittämistarpeita mm. maakuntien välisen liikenteen välittäjinä.

Strategisiin linjauksiin tulisi kestävän liikkumisen ja päästövähennystavoitteisiin vastaamisen näkökulmasta lisätä vähäliikenteisten ratojen parempi hyödyntäminen ja raideliikenteen kulkutapaosuuden lisääminen.

### **Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?**

Toimenpiteissä tulee kiinnittää huomiota maakunnallisten palveluiden saavutettavuuteen, kestävillä liikennemuodoilla. Saavutettavuus joukkoliikenteellä on selvästi heikompaa kuin henkilöautolla.

Julkisesti tuetussa henkilöliikenteessä valtion tavoitteena on lisätä tosiasiallista kilpailua ja helpottaa raidemarkkinoille pääsyä. Kotimaan raideliikenteen kapasiteetin ja investointien lisäämiseksi valtio luo pitkän aikavälin näkymän henkilöjunaliikenteen palvelujen (ml. junaliikenteen ostot), sitä mahdollistavan infran ja valtion rahoituksen tavoitteista sekä tasosta. Suunnitelmaluonnoksen mukaan valtion ja kuntien yhteistyö on lähtökohtana alueellisen junaliikenteen suunnittelussa, kehittämisessä ja yhteisrahoittamisessa. Keuruun kaupunki korostaa, että valtiolla tulee olla kokonaisvastuu ostopöytäliikenteen järjestämisestä sekä sen rahoituksesta.

Sähköistämättömien rataosien sähköistämistä ja seisakeverkostoa tulee kehittää niin, että raideliikenteen kulkutapaosuutta saadaan nostettua.

Junaliikennettä tulee tarkastella kokonaisuutena, osana Suomen liikennejärjestelmää sekä vielä laajemmin osana syventyviä pohjoismaisia itä-länsi yhteyksiä. Kiskobussiliikenne Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan välisellä Haapamäen risteysaseman ratakokonaisuudella tulee nähdä osana valtakunnallista raideliikenteen matkaketjua.

Päästöjen vähentämisen ja palveluiden yhdenvertaisen saavutettavuuden kannalta keskeistä on huomioida kestävän liikkumisen kehittämisen edellytykset erityisesti maakuntakeskusten syöttöliikenteessä. Erikoissairaanhoidonpalvelut keskittyvät maakuntakeskuksiin ja niiden saavutettavuus joukkoliikenteellä on tärkeää asiakkaiden ja työvoiman liikkuvuuden näkökulmasta. Tästä hyvänä esimerkkinä Keski-Suomessa on keskussairaala Novan (suurin yksittäinen työpaikka), sijoittuminen raiteiden viereen, mutta junaseisakkeen puuttumisen myötä kohde on helpoiten saavutettavissa henkilöautolla.

## **Onko suunnitelmarahoituksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?**

Valtion tulee myös jatkossa kantaa vastuu valtion väyläverkkojen rahoituksesta. Kuntien rahoitusvastuuta valtion infrasta ei tule lisätä. Samoin tuetussa henkilöliikenteessä kuntien rahoitusosuutta ei tule lisätä.

## **Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2002/200)?**

Seutukaupungit edustavat maakuntatasoa pienempää, mutta hyvin laajaa kuntajoukkoa, jotka tuottavat merkittävän osan suomalaisista lähipalveluista ja toimivat maakuntakeskuksia yhdistävinä alueina. Näiden MAL-alueiden ulkopuolelle jäävien alueiden huomioimista valtakunnallisessa liikennesuunnittelussa tulee lisätä. Seutukaupunkien ja valtion välille tulisi järjestää oma MAL-keskustelualusta, jossa ratkottaisiin seutukaupunkien kehittämistarpeita. Kuntaliiton alainen seutukaupunkiverkosto tulee ottaa entistä paremmin mukaan valtakunnalliseen liikennejärjestelmätyöhön.

## **Muut huomiot?**

Poikittaisten liikenneyhteyksien kehittäminen ja Länsi-Suomen satamien saavutettavuus huoltovarmuuden parantamisen näkökulmasta on erittäin tärkeää. Sähköistämättömien raideosuuksien sähköistystä tulee edistää ja raideliikenteen kulkutapaosuutta kasvattaa.